

LuPe's Begrippenlijst

www.ludiek-pedagogiek.eu / lidwine janssens

Goed onderwijs kan veel leren van theater bijvoorbeeld in het hanteren van spanningsbogen binnen een lesopbouw. Nog belangrijker is *het spelen* in te zetten als leerroute voor het leven. Vandaar dat de begrippenlijst veel drama elementen bevat, de lijst is destijds voor dramatisch spel samengesteld.

accepteren	in spel aannemen wat de medespeler aanbiedt
actie	zichtbare handeling in een spelwerkelijkheid
ageren	rolacties, die reacties uitlokken
afspreekspel	spel dat naar vooraf gemaakte afspraken gespeeld wordt (afspraken over: wie, wat, waar, begin, midden, eind)
afwikkeling	slotfase van een toneel- of theaterstuk
associatie	het spel van de elkaar oproepende beelden met uitschakeling van het redenerend vermogen
attribuut	betekenisvol voorwerp in de spelwerkelijkheid
B	
beeldend theater	theatervoorstelling waarin beeldende kunst en vormgeving een wezenlijk aandeel heeft als eigen kunsttaal
betrokkenheid	‘een geconcentreerd, aangehouden en tijd vergeten bezig zijn ...’
beschouwen	analytische en waarderende activiteiten die eigen en anderzins presentatie of voorstelling betreffen
bevrozen	een houding een bepaalde tijd vasthouden
bewegingen	activiteiten van een rol om van houding of plaats te veranderen
bewegingspatroon	1 wijze waarop de rolfiguur zich beweegt 2 wijze waarop de rollen zich ten opzichte van elkaar bewegen
C	
cabaret	vorm van kleinkunst met sketches, monologen, liedjes, waarbij commentaar, satire en humor vaak boventonen voeren
cast	de groep spelers van een productie in theater of film
claus(e)	tekstpassage die door één speler achtereen wordt uitgesproken
climax	hoogtepunt van spanning in dramatische ontwikkelingslijn; vaak het punt voor de crisis
cliff-hanger	1 spannende, voorlopige eindsituatie van een film-, televisie- of toneelvoorstelling, bedoeld om de toeschouwer te verleiden naar het vervolg te kijken 2 moment in een scène waarop de spanning het grootst is en het voor groepsgenoten en/of spelers niet duidelijk is hoe het verder afloopt
codificatie	een beeld, lied, tekst, kort spel dat zowel vertrouwd is als vervreemdend werkt en daarmee de aandacht krijgt om een onderzoek te starten of te vervolgen (krantenfoto's en Loesje teksten zijn vaak zeer geschikt)
conflict	tegenstelling tussen rollen of binnen een rol met betrekking tot eenzelfde situatie of gebeurtenis
context	spelgegevens die betekenis geven aan de gegeven opdracht of een te spelen feit

crisis	hoogtepunt in een tragedie, waarin de handeling definitief zo verknoopt wordt dat ze moet leiden tot ondergang of verzoening
cultuur	datgene wat in de samenleving is ingebed, geaccepteerd, gewaardeerd en waarvan iedereen kennis kan nemen.
cultuureducatie	kinderen inleiden in de hedendaagse cultuur
dansant theater	theatervoorstelling waarin dans een wezenlijk aandeel heeft als eigen kunsttaal
decor	de met materialen, voorwerpen vormgegeven ruimte (en atmosfeer)
definiëren	rol- en situatiegegevens helder spelen
denktekst	tekst die een rol/personage denkt en soms uitspreekt, om de speler zelf dan wel het publiek te informeren over innerlijke (tegen)strevingen
dialogoog	samenspraak tussen personages in een toneelstuk of verhaal
djabber taal (djabber talk)	spreken in fantasietaal om <ul style="list-style-type: none"> - emoties/stemmingen duidelijk te maken - fysiek spel/non-verbaal handelen te stimuleren
doen alsof	handelen of materialen hanteren met een symbolische betekenis
doorloop	presentatie van alle aaneengeschakelde losse scènes tijdens een repetitieproces, die in onderlinge samenhang, de totale voorstelling vormen
doorlopende leerlijn:	af te leggen traject in een bepaald vak, dat kinderen/jongeren - schoolsoort overstijgend - doorlopen, om van een bepaald beginniveau tot de kerndoelen/eindtermen te komen.
drama	de spelmatige vormgeving van een verbeelde tegenstelling die spanning veroorzaakt
dramatisch gegeven	uitgangspunt voor of onderwerp in een improvisatiescène, toneel- of theaterstuk
dramatisch instrument	het fysieke instrument waarmee de speler binnen drama/theater speelt: lichaam en stem
dramatisch inzicht	inzicht in wetmatigheden en conventies van drama/theater
dramatische ontwikkeling	ontwikkeling die plaatsvindt door dramatische handelingen van de rollen en/of de ontwikkeling van het conflict
dramatische situatie	verhoudingen tussen de rollen onder gegeven omstandigheden van plaats, ruimte en tijd
dramatisch samenspel	op elkaar inspelen van de spelers tijdens drama/theater met woorden en acties, om gezamenlijk de dramatische ontwikkeling op en/of uit te bouwen
dramatisch spel	verbeelden van gevoelens, ideeën, gebeurtenissen en omstandigheden door personages te spelen in een spelwerkelijkheid
dramatiseren	omzetten van een verhaal in een te spelen spelwerkelijkheid
dramatische verbeelding	een te doorvoelen of in te leven voorstelling die men zich vanuit innerlijke beelden maakt
dramatisch verhaal	verhaal met veel rolhandelingen en acties en weinig beschrijving
dramatische vormgeving	manier om een dramatische scène, een toneelstuk of improvisatie vorm te geven in onder meer rollen, scène(s), encenering, timing en gebruik van

dubbelrol	vormgevingsmiddelen als licht, decor, rekwisieten kostuum, grime, muziek en geluid twee rollen die door eenzelfde speler worden gespeeld
E	
element	onderdeel van de kwintessens, dat slechts samen met de overige vier, spel tot leven kan wekken
emotie	een gemoedsbeweging van een rol/personage
ensceneren	presentatiemogelijkheden componeren tot een voor het publiek interessant geheel
expositie	openingsscène
expressie	zich uiten in handelingen, al dan niet in rol
F	
figurant	onbelangrijke, vaak zwijgende rol
flow	een 'ervaring van opgenomen zijn in de stroom'. De scheppende handelingen rijgen zich als vanzelf en vloeiend aaneen, zonder bewuste reflectie van de betrokkenen.
freeze	een houding een bepaalde tijd vasthouden
focus	1 punt op de spelvloer waar de aandacht van de toeschouwer zich op richt 2 datgene wat hoofdaandacht krijgt van de -leerkracht tijdens een speltraining en/of begeleiding - speler tijdens het trainen of spelen
fysiek spel	vormgeven van een rol, emotie of begrip in mimiek, houding, beweging en gebaar
G	
Gardner	meervoudige intelligentie
gebaren	bewegingen van het lichaam of delen ervan: gezicht, handen, armen of schouders
geluidscollage	geluidsfragmenten die de dramatische situatie regisseren tot een betekenisvol geheel
generale repetitie	laatste repetitie voor een presentatie
groepsimprovisatie	dramatisch spel waarin spelers binnen eenzelfde situ- atie improviseren
grime	make-up voor drama en theater om ka- rakterkenmerken of maskers vorm te geven op het gezicht en eventueel handen en hals, of om spelers in het toneellicht natuurlijk te laten zijn
H	
(dramatische) handeling	activiteit(en) van een rol die een verandering teweegbrengt in de gegeven situatie; de handeling heeft een uiterlijk aspect (actie op de spelvloer) en een innerlijk aspect (beweegreden, motief)
handelingsverloop	ontwikkeling die plaatsvindt door de handelingen van de rollen en/of de ontwikkeling van het conflict
handpop	pop, bespeeld met een in de pop gestoken hand
Homo Ludens	de spelende mens
hoogtepunt	punt in de dramatische ontwikkeling waarop spanning of conflict op het hoogste punt is; vaak het moment vóór de crisis, maar het kan ook aan het begin of het eind van de dramatische ontwikkeling zijn
hoorspel	spel door middel van klanken, geluiden, tekst
houding	fysieke karakteristiek voor een rol/personage
I	
identificatie	1 vereenzelviging van de toeschouwer met één of meer personages in een voorstelling

	2 gedeeltelijke vereenzelviging van de speler met haar rol
introdactie	inleiding op het thema van een voorstelling
imaginatie	onmiddellijke verbeelding die iemand invalt
imiteren	nabootsen
improvisatie	dramatisch spel waarvan de vormgeving pas zichtbaar wordt op het moment van uitvoering
improviseren	spelen met een beperkte of geen enkele voorbereiding
impuls	directe eerste opwelling
innerlijke monoloog	gedachteontwikkeling vanbinnen
in rol	in de spelwerkelijkheid handelen
intensiteit	mate van hevigheid die een speler in haar spel brengt
interactie	wisselwerking tussen actie en reactie door onderlinge beïnvloeding tussen medespelers of tussen spelers en publiek
interdisciplinair	wisselwerking tussen verschillende (kunst)disciplines, onder erkenning van vakspecifieke kwaliteiten
intonatie	accentuering en pauzering in spreekwijze, om een betekenis (veelal een emotionele lading) te verlenen of te ondersteunen
inspiratie	ingeving, bezieling of idee voor dramatisch spel
inspringspel	vorm van improvisatiespel waarbij het in of uit het spel gaan (springen) van spelers zorgt voor nieuwe spelgegevens
intuïtie	spontaan inzicht, zonder tussenkomst van het redelijk denken
J	
K	
klankkleur	nuance in de stem, die een karaktertrek of emotie van een rol/personage weergeeft
kleurenfilter	lichtfilter die voor gewenste kleur zorgt
klucht	komisch en vaak platvloers kort toneelspel
Kolb	leerstijlen
komedie	blijspel, grappig toneelstuk
kostuum	kleding om personages, tijd en ruimte te karakteriseren
kunstdiscipline	ambacht van een kunst waarmee deze bij uitstek wordt vormgegeven (o.a muziek, dans, theater)
kunst	datgene wat kunstenaars creëren binnen een cultuur en daarmee de cultuur mede vormgeven, aan de kaak stellen, charmeren, representeren of erop vooruitlopen in kunstzinnige producten en producties.
kunsteducatie	vanuit de wensen en interesses van het kind, diens waarnemen, beleving, eigen associaties en ambachtelijk vermogen de wereld van de kunsten verkennen.
kwintessens	vijftal drama-elementen waarvan één element, de verbeelding, alle andere vier doortrekt, verguldt, inspireert en recht van bestaan op de spelvloer geeft
kijkopdracht	opdracht die groepsgenoten van tevoren krijgen, om naar het spel van enkele medeleerlingen te kijken
kijkrichting	richting waarin spelers kijken, bijvoorbeeld om de focus van het publiek te richten
L	
Laevers	Ervaringsgericht onderwijs

leerlijn	af te leggen traject voor een bepaald leergebied, waarlangs kinderen/jongeren van een bepaald beginniveau tot de kerndoelen/eindtermen komen
leesdrama	Dramatekst die men niet speelt, maar leest vanuit de personages die erin voorkomen. Ieder neemt een eigen rol op zich. Vaak is er een verteller die regieaanwijzingen ter verduidelijking leest.
lichaamstaal	zeggingskracht van het lichaam door houding, beweging, gezichtsuitdrukking en fysieke verhouding tot een ander
lichtontwerp lichttafel, -paneel locatietheater	ontwerp van een belichtingsplan voor een voorstelling een apparaat om de theaterlichten te bedienen theater op een andere plek dan een theater; in engere zin: theater waarin de locatie een essentiële inspiratiebron voor de voorstelling of een te spelen scène is
M	
magische als	de betovering van het doen alsof. Het 'als' is een krachtige sleutel voor de creativiteit van de speler. Om geloofwaardigheid te bereiken geeft de speler vorm aan het verbeelde personage: 'Wat zou ik doen als ...?'
mantel van de expert	de rol van deskundige, waarin de speler verantwoordelijkheid in de spelwerkelijkheid draagt
marionet	beweegbaar figuur die door middel van draden wordt bewogen en doet wat de bespeler hem technisch kan laten doen
masker	gezichtsattribuut om een karakter uit te vergroten of juist de mimiek te neutraliseren (wit of neutraal masker)
maskerspel	spelen vanuit of met maskers; het accent ligt op houding en beweging
meespeeltheater	voorspeelscène of toneelstuk, waarin toeschouwers in rol meespelen tijdens de herhaling
meespelend leerkracht	de leerkracht die één of meer rollen speelt, om een spel te introduceren, te versterken, een bepaalde wending te geven of te intensiveren
metafoor	beeldspraak in dramatisch spel, die verwijst naar de werkelijkheid
mime	1 abstracte bewegingstaal om gedachten en emoties vorm te geven 2 toneelgenre vanuit bewegingsleer van Decroux
mimiek	uitdrukkingen op het gezicht
mise-en-scène	opstelling en beweging van de spelers in het speelvak
monoloog	uitgesproken gedachteontwikkeling - een langere tekst in een dialoog - een alleenspraak zonder medespelers op het toneel
motief	beweegreden of drijfveer voor het handelen van de personages binnen het dramatisch spel
motorisch moment	het probleem dat het drama in gang zet
musical	voorstelling waarbij de tekst gedeeltelijk gespeeld en gedeeltelijk gezongen wordt
muziektheater	theatervoorstelling waarin muziek - zowel instrumentaal als gezongen - als eigen kunsttaal een wezenlijk aandeel heeft

N

nabespreking	bespreking van een scène of voorstelling op bepaalde (vaak vooraf gegeven) aandachtspunten of aspecten
non-verbaal spel	dramatisch spel zonder woorden
O	
open doekje	een applaus tijdens een scène vanwege een bijzondere prestatie van een speler
openluchttheater	een theater in de open lucht
opkomst	daadwerkelijk op het speelvlak komen van een speler tijdens een voorstelling
ontwikkeling	verloop van een scène, toneel- of theaterstuk dat door een expositie in gang wordt gezet en door een crisis gevoed
overacting	overdreven acteren dat ten koste gaat van de geloofwaardigheid
P	
antomime	figuratieve stijl van de mime, door in concrete gebarentaal gedachten en emoties vorm te geven
performance	presentatie waarin een kunstenaar zichzelf als materiaal gebruikt, om een idee vorm te geven
personage	handelend persoon in een spelwerkelijkheid
perspectief	standpunt van waaruit een rol of een totaal toneelstuk in beeld gebracht wordt
plaats	spelsituatie waar een scène zich afspeelt
playbackspel	het naspelen van een herinnering als terugblik op de eerdere eigen ervaring van een groepsgenoot
podium	verhoogd platform om te spelen voor publiek
podiumkunsten	kunstdisciplines: beeldende performances, dans, muziek, theater, die presenteren voor toeschouwers, opdat deze een collectieve ervaring hebben
poppenspel	spelen met/vanuit poppen al dan niet in een poppenkast
positie	plaats die een speler inneemt ten op zichten van medespelers en publiek
praktikabel	(meestal opvouwbaar) houten doos met deksel om provisorisch een podium te bouwen of (meer praktikabels) als decorstuk dienst te doen
première	eerste officiële presentatie van een voorstelling, voor extern publiek
presentatie	vertoning voor een 'intern' publiek
productie	geheel van activiteiten dat nodig is om een voorstelling te realiseren, of het geheel van voorbereiden, vormgeven en spelen van een serie voorstellingen van hetzelfde stuk
publiek	1 belangstellende groepsgenoten (intern publiek) 2 geïnteresseerde buitenstaanders (extern publiek) die naar een voorstelling komen kijken
Q	
R	
reageren	ingaan op actie van andere rol(len) of op een nieuw gegeven in de spelsituatie
realisme	werkelijkheidsgetrouw spel
recensent	iemand die een beoordeling/bevinding geeft over een presentatie of een voorstelling
reflecteren	bespiegeland terugkijken op eigen of andermans ontwikkelingsproces of presentatie

regieaanwijzing	1 deel van een toneeltekst dat niet uitgesproken wordt, maar dient om speler en regisseur een enscenering te suggereren 2 aanwijzingen van een regisseur aan spelers, zoals zij wil dat er gespeeld wordt
regisseren	scène of voorstelling vormgeven en herhaalbaar maken voor vertoning aan publiek, vanuit een eigen interpretatie
regisseur	degene die de uit te voeren spelbeelden bepaalt en die de spelers begeleidt in het realiseren ervan
rekwisiet repeteren	voorwerp dat gebruikt wordt tijdens het spelen het herhalen van spel zodat zich spelkwaliteit ontwikkelt en/of spelers zich het spel hebben eigen gemaakt
repetitie retrospectie ritueel	het instuderen van een scène of voorstelling terugblik op drama/theater beweging en handeling (vaak met een herhalend karakter) soms begeleid door tekst, die een plechtig karakter hebben en de bijzondere betekenis van de situatie benadrukken
rol	1 alle gedragingen waarmee een speler een fictief figuur in een spelwerkelijkheid verbeeldt 2 algemene aanduiding van een personage in een scène of dramatisch groepsspel
rolinterview	vraaggesprek om spelinformatie voor een rol te verzamelen
rolkarakter	detaillering en verfijning van een rol, waardoor er meer diepgang in het eigen spel en het samenspel mogelijk wordt
rollenspel	spel waarbij de rollen en hun achtergrond het voornaamste uitgangspunt zijn
rolopbouw ruimte/plaats	opbouw in lichaam en stem, vanuit rolkarakter de verbeelde ruimte/plaats waar het dramatisch spel of een scène zich afspeelt
S	
samenspel	- actie en reactie van spelers onderling - ageren, definiëren, incasseren, verwerken en reageren van spelers op elkaar
scène	een eenheid binnen het geheel van een toneeltekst of improvisatievoorstelling, zonder wisseling van tijd, ruimte en rollen
scenario	een schetsmatig overzicht waarin een presentatie of voorstelling in grote lijnen is vastgelegd in scènes, rollen, tekst indicatie, decoraanduiding, attributen, muziek geluid en licht
schakelen	als speler in verbinding blijven met de directe gebeurtenissen op de spelvloer en van daaruit accepteren en reageren in rol, waardoor er wendingen kunnen ontstaan in spelrichting, speelverhaal, rolemotie en statusverschil
schimmenspel	voorstelling waarbij een verhaal in beelden via schimmen wordt geprojecteerd op een doek; de schimmen wordt gemaakt met behulp van (veelal tweedimensionale) poppen en voorwerpen (klein schimmenspel) of met spelers en kostuum/masker (groot schimmenspel); een lichtbron achter de spelers zorgt voor schaduwwerking

script	schriftelijke uitwerking van een eigen plan of bewerking van een toneelstuk, vanuit eigen bedoelingen
semantiek	leer van de betekenis van symbolen en de verbanden tussen woorden en symbolen, die o.a. gebruikt wordt in de theatertaal
simulatiespel	groot groepsspel zonder toeschouwers, waarin een werkelijkheid zo getrouw mogelijk wordt nagebootst
sketch	korte, niet uitgewerkte schets op de spelvloer
slapstick	een komische, sterk fysieke speelstijl die vaak door overdrijving en herhaling de lach opwekt
slow motion	een van de dynamieken van mime: sterk onderscheiden, vertraagde bewegingen
solo	alleen spelen
souffleur	degene tijdens een presentatie de tekst fluisterend voorzegt, als de speler deze is vergeten
spanningsboog	klimmende en dalende lijn die de spanning voor spelers en publiek in haar greep houdt
speelstijl	manier van spelen
speeltijd	daadwerkelijke duur van een voorstelling
speelverhaal	verhaal dat zich leent voor vormgeving op de spelvloer
speelvlak	feitelijke ruimte waar gespeeld wordt
spel	spelen in rol binnen een gemeenschappelijke verbeelding
spelcompositie	samenstel van spelopdrachten voor onderzoek en improvisaties die in afleveringen van een gezamenlijk gespeeld vervolgverhaal, waarin de leerkracht in momenten meespeelt, leidt naar een climax in de slotaflevering
speldrempel	weerstand van spelers om zich over te geven aan de opdracht en de spelvloer
spelen	in rol meedoen aan een verbeeldingspel (kinderspel), dramatisch-, toneel-, of theaterspel
speler	amateur die speelt in improvisaties en toneelstukken
spelgegevens	uitgangspunten die spelers moeten hanteren in hun spel
spelimpuls	eerste opwelling, die in spel opkomt en uitgespeeld wordt
spelopbouw	opbouw van een spelwerkelijkheid zodat spelers en eventueel publiek in de spelsituatie (mee)komen
spelsituatie	wat door toedoen van de speler (en medespelers) ontstaat in de spelwerkelijkheid
spelstroom	ontspannen spel, in reactie op wat er op het moment ontstaat (zie ook flow)
speltechniek	technisch en ambachtelijk beheersen hoe je kunt spelen
speltempo	mate van snelheid waarmee gespeeld wordt
spelspanning	geladenheid binnen een rol of situatie, die de verwachting wekt dat er iets staat te gebeuren
spelvaardigheid	het vermogen verbeelding met het dramatisch instrument in samenspel vorm te geven
spelwereld	fictieve wereld waarin spelers vertoeven en handelen
spelwerkelijkheid	de verbeelde realiteit die spelers en toeschouwers zich voorstellen en hanteren in (samen)spel
spiegelen	intentie en beweging in spiegelbeeld overnemen
starter	idee als beginpunt voor een improvisatie

status	positie ten opzichte van de medespeler(s), uitgedrukt in handeling, houding en tekst
stemgebruik	bewust inzetten van de stem, om een personage neer te zetten
stil spel	non-verbaal spel waarin spelers weergeven hoe hun personage de spelwerkelijkheid beleeft
striptableau	reeks levende tableaux die samen een beeldverhaal tonen, zoals bij een getekend stripverhaal
subtekst	een onuitgesproken tekst die spelers bedenken, om zich de motieven van hun personage te realiseren
symbolisch spel	spel waarbij feitelijk waarneembare personen en voorwerpen een overdrachtelijke betekenis krijgen
T	
tableau vivant	levend schilderij dat gevormd wordt door stilstaande spelers in sprekende houdingen, mimiek en onderlinge verhoudingen
tafeldecor	decor op tafelformaat en bijhorend speelmateriaal, om verhalen mee uit te spelen
tegenspeler	speler met wie een speler samenspeelt
tempo	tijdsplanning van ieders spel en samenspel
tekstlezing	1 samen hardop lezen van een te spelen tekst, ter kennismaking met de gehele tekst en de te spelen rollen 2 lezen vanuit de rol die men kiest en vanuit eerste aanwijzingen betreffende interpretatie, intonatie en zeggwijze
tekstinterpretatie	betekenisgeving aan de tekst vanuit de context
theater	1 interdisciplinaire voorstelling waarin meer kunst disciplines samenkomen 2 gebouw waar voorstellingen gespeeld worden
theatercodes	Gedragsregels voor theaterbezoek
theatergezelschap	vaste groep spelers al dan niet met een vaste regisseur
theatersport	wedstrijd in improvisaties tussen twee spelersgroepen
theatraal spel	spel waarin vormgeving de drijvende kracht is om een spelwereld op te roepen
theatrale middelen	middelen om een spelwerkelijkheid te suggereren
thema	grondgedachte achter, of onderwerp van een te spelen spel of een serie spelopdrachten
tijd	1 gespeelde tijd waarbinnen het dramatisch spel, een scène of theaterstuk zich afspeelt 2 reële tijd waarbinnen een drama zich afspeelt 3 historische tijd (Middeleeuwen, huidige tijd) waarbinnen een drama, toneel- of theaterstuk zich afspeelt
timing	onderlinge afstemming van het spelritme, passend bij een bepaalde scène of totale voorstelling
toeschouwer	iemand die toekijkt bij een presentatie/voorstelling
toneelbeeld	aankleding van een voorstelling: decor, attributen, licht, rekwisieten
toneelspel	dramatisch spel dat vertoond wordt aan een publiek; veelal verstaan we hieronder teksttoneel
toneelschrijver	tekstschrijver voor toneel
totaaltje	lichtstand die alle plekken op de speelvloer belicht
transformatie	omzetting van (de kenmerken van) een rol (of voorwerp) in lichaamshouding en beweging

try-out	proefvoorstelling na de generale repetitie, om na te gaan hoe het publiek reageert
type	personage waarvan één karaktertrek is uitgewerkt
U	
uitbeelden	- vormgeven aan een karakter, emotie, rol, personage - vormgeven aan een spelsituatie (plaats, tijd, sfeer)
uitingsmogelijkheden	manieren van uitdrukking geven aan rolemoties, drijfveren, meningen in handelingen, houdingen, mimiek en stem
V	
verbaal	al sprekend spelen
verbinden	zich identificeren met een rol, vanuit eigen herinneringen en associaties
verbreden	gegevens uit de werkelijkheid (historisch of hedendaags) die aan een spelwerkelijkheid een realistische context geven
verkennen	reacties geven op een thema of onderwerp door associaties, vragen en eerste ideeën
vertelpantomime	een verhaal dat tegelijkertijd wordt verteld en door anderen pantomimisch gespeeld
vertonen	presenteren van een dramatische scène of volledig theaterstuk, als reflectie voor de spelers zelf en als mededeling aan anderen
verwantschapsleutel	hetgeen de speler gemeenschappelijk heeft met de rol of de jongere met een te onderzoeken opdracht
verwerken	vanuit opgedane ervaringen en aangegane confrontaties in spel komen tot een eigen antwoord op de problematiek
vierde wand	denkbeeldige scheidingswand tussen spelers en publiek
vlakke vloertheater	theaterruimte zonder podium, het publiek zit op tribunes
voordracht	veelal een solo-optreden voor publiek
voorstelling	vertoning aan publiek van buiten
vormgeven	toepassen van dramatische vormgeving
vormgevingsmiddelen	decor, geluid, kostuums, grime, licht en rekwisieten die een voorstelling vormgeven
vijf V's	basisaspecten van een leerproces
vijf W's	basisaspecten van een speelverhaal of scène: wie, wat, waar, wanneer en waarom
Vygotsky	zone van naaste ontwikkeling
W	
waar	de ruimte of plaats waarin een scène zich afspeelt
waarom	de beweegreden of het motief van de handeling
wanneer	de tijd waarop het een scène zich afspeelt
warming-up	een spelopdracht of actie van de leerkracht om de spelers in de juiste sfeer van een spel te laten komen
wat	de dramatische gegevens van verhaal en handeling
wie	de rol, het type, het personage
X/Y	
Z	
zwarte doos	verduisterde ruimte met vlakke vloertheater en een tribune voor publiek